

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/87/2021
Identifikačné číslo spisu:	8216010279
Dátum vydania rozhodnutia:	07.12.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:8216010279.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej, PhD. a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Petra Kaňu na neverejnom zasadnutí konanom 7. decembra 2021 v Bratislave v trestnej veci obvineného R. Y. pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného zastúpeného obhajcom JUDr. Danielom Tarbajom, advokátom, so sídlom Zámocká 28, Stropkov, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 8To/47/2018 z 30. apríla 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného R. Y. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bardejov (ďalej tiež „súd prvého stupňa“), sp. zn. 2T/134/2016 z 20. novembra 2018, bol obvinený R. Y. uznaný za vinného

1/ zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a
2/ z prečinu sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

1/ dňa 23.02.2015 v doobedňajších hodinách z telefónneho čísla XXXX XXX XXX, ktoré je evidované na osobu V. M., nar. XX.XX.XXXX v V. Z., okr. M., trvale bytom V., H. Q., zatelefonoval svojmu otcovi R. Y., nar. XX.XX.XXXX v Q., okr. F., trvale bytom F., G. č. XX, na telefónne číslo XXX XXX XX XX, ktoré je evidované na jeho meno, ktorému sa predstavil pod menom U. V. a pod hrozbou násilia a inej ťažkej ujmy uviedol, že má zadržaného jeho syna R. Y., ktorý je zviazaný a ktorý mu dlhuje peniaze a pokiaľ mu nezaplatí jeho dlh vo výške 450,- eur na číslo účtu XXXXXXXXXXXX/XXXX, tak ho nepustí, kde po tomto telefonáte poškodený R. Y. z obavy o zdravie a život svojho syna R. Y., vložil na uvedený účet sumu vo výške 450,- eur,

2/ dňa 18.12.2015 v Prešove za účelom ďalšieho predaja, prevzal od živnostníčky K. R. Y. - C., ul. S.. XXXX/X, T., IČO: XXXXXXXX, permanentky na päť vstupov do T. v počte 60 ks a permanentky na jedenvstup do T. v počte 60 ks v celkovej hodnote 1.650,- eur, pričom výtazok za predaj mal odovzdať Ing. Y., no predmetné vstupenky v presne nezistenom dni mesiaca február 2016 použil ako zálohu na

získanie pôžičky od Y. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., R. XXXX/XX, čím takto podnikateľskému subjektu Ing. R. Y. - C. spôsobil škodu vo výške 1.650,- eur.

Za to súd prvého stupňa obvinenému uložil podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona, zistiť poľahčujúce okolnosti uvedené v § 36 písm. k) Trestného zákona a priťažujúcu okolnosť uvedenú v § 37 písm. m) Trestného zákona, pri aplikácii § 41 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Prešove (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom, sp. zn. 8To/47/2018 zo 30. apríla 2019 podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o vine v časti týkajúcej sa bodu 1/ a vo výroku o treste.

Na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku Krajský súd v Prešove obvineného uznal vinným za zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona s použitím § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona na skutkovom základe, že:

1/ dňa 23.02.2015 v doobedňajších hodinách z telefónneho čísla XXXX XXX XXX, ktoré je evidované na osobu V. M., nar. XX.XX.XXXX v V. Z., okr. M., trvale bytom V. - H. Q., zatelefonoval svojmu otcovi R. Y., nar. XX.XX.XXXX v Q., okr. F., trvale bytom F., ul. L. č. XX, na telefónne číslo XXX XXX XX XX, ktoré je evidované na jeho meno, ktorému sa predstavil pod menom U. V. a pod hrozbou násilia a inej ťažkej ujmy uviedol, že má zadržaného jeho syna R. Y., ktorý je zviazaný a ktorý mu dlhuje peniaze a pokiaľ mu nezaplatí jeho dlh vo výške 450,- eur na číslo účtu XXXXXXXXXXXX/XXXX, tak ho nepustí, kde po tomto telefonáte poškodený R. Y. z obavy o zdravie a život svojho syna R. Y., vložil na uvedený účet sumu vo výške 450,- eur.

Za trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona s použitím § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona uvedený v bode 1 a za prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona uvedený v bode 2/ rozsudku súdu prvého stupňa, sp. zn. 2T/134/2016 z 20. novembra 2018 Krajský súd v Prešove uložil obvinenému podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona zistiť poľahčujúce okolnosti uvedené v § 36 písm. k) Trestného zákona a priťažujúcu okolnosť uvedenú v § 37 písm. m) Trestného zákona, pri aplikácii § 41 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti predmetnému rozsudku Krajského súdu v Prešove podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. b), písm. f) a písm. k) Trestného poriadku a teda, že súd rozhodol v nezákonnom zložení, trestné stíhanie bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje a proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné.

V odôvodnení svojho dovolania obvinený uviedol, že obvinenie sa nezakladá na pravde a na dostatočne zistených a preukázaných skutočnostiach. Obvinený poukázal na to, že krajský súd napadnutým rozhodnutím právne prekvalifikoval skutok na zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona, s použitím § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. V tejto súvislosti obvinený poukázal na § 211 ods. 1 Trestného poriadku a uviedol, že zo strany krajského súdu nebol získaný súhlas poškodeného (otca obvineného R. Y. st.) na pokračovanie v trestnom stíhaní. Obvinený zastával názor, že tento súhlas mal byť daný už v prípravnom konaní, pretože skutok nespĺňal znaky skutkovej podstaty trestného činu vydierania podľa § 189 Trestného zákona. Obvinený ďalej uviedol, že hoci poškodený zomrel a verejného zasadnutia krajského súdu sa už nestihol zúčastniť, krajskému súdu nič nebránilo, aby tento súhlas poškodeného získal ešte za jeho života. Z výpovede poškodeného v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní nevyplyva, že by súhlasil s trestným stíhaním voči obvinenému - jeho synovi. Poškodený síce podal trestné oznámenie, nie však voči obvinenému,

vlastnému synovi. V súvislosti s neudelím súhlasu poškodeného obvinený namietal dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. f) a písm. k) Trestného poriadku.

Obvinený dôvodil dovolanie aj tým, že súd prvého stupňa rozhodol v nezákonnom zložení, keď spojil na spoločné konanie trestnú vec vedenú pod sp. zn. 1T/230/2015 (skutokpod bodom 1/) s trestnou vecou vedenou pod sp. zn. 2T/134/2016 (skutok pod bodom 2/) spôsobom, že sa ďalej viedlo trestné konanie v senáte 2T. Uvedený postup súdu prvého stupňa nie je podľa obvineného súladný so základným právom garantovaným v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Obžaloba pre skutok pod bodom 1/ (zločin vydierania) podaná dňa 01.12.2015 bola pridelená do senátu v konaní pod sp. zn. 1T/230/2015 a obžaloba pre skutok pod bodom 2/ (prečin sprenevery) podaná dňa 10.06.2016 bola pridelená senátu v konaní pod sp. zn. 2T/134/2016. Na hlavnom pojednávaní v trestnej veci pod sp. zn. 2T/134/2016 dňa 12.09.2016 došlo uznesením k spojeniu uvedených vecí do konania vedeného pod sp. zn. 2T/134/2016, pričom uvedené uznesenie nebolo doručené obvinenému ani jeho obhajcovi. V prejednávanej veci mal konať zákonný senát Okresného súdu Bardejov pod sp. zn. 1T/230/2015 určený pre trestný čin kvalifikovaný ako zločin. Nezákonným zložením senátu došlo podľa obvineného k porušeniu práva byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi, a teda práva na spravodlivý proces. Nezákonný postup súdu prvého stupňa zostal opomenutý aj krajským súdom. Na základe uvedeného došlo podľa obvineného k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Obvinený žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby vydal rozsudok, ktorým rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 8To/47/2018-643 z 30.apríla 2019 a rozsudok Okresného súdu Bardejov, sp. zn. 2T/134/2016-572 z 20.novembra 2018 zruší a prikáže Okresnému súdu Bardejov, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, pretože bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 7, § 9 ods. 1 písm. f), § 18 ods. 2 a § 211 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obvineného.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Bardejov JUDr. Vladislava Slosarčíková (ďalej len „prokurátorka“), ktorá k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku uviedla, že vzhľadom na znenie § 18 ods. 2 Trestného poriadku, spojenie vecí pod spisovú značku 2T/134/2016 a následné prejednávanie spojených trestných vecí v senáte sudcu, ktorému bola vec po zániku funkcie predchádzajúceho zákonného sudcu pridelená, možno charakterizovať ako porušenie ústavou garantovaného práva byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi.

V súvislosti s neudelením súhlasu poškodeného prokurátorka uviedla, že poškodený bol vypočutý na hlavnom pojednávaní dňa 6. apríla 2016 a ako otec obžalovaného bol poučený o možnosti odmietnuť vypovedať podľa § 130 ods. 1 Trestného poriadku, pričom poškodený toto svoje právo nevyužil a vo veci vypovedal. Vzhľadom k tomu, že poškodený v čase konania pred krajským súdom už nežil, podľa obvineného nepochybil krajský súd, keď nežiadal jeho vyjadrenie k súhlasu, resp. nesúhlasu s trestným stíhaním. S touto skutočnosťou potom úzko súvisí aj otázka neprípustnosti vedenia trestného stíhania voči obvinenému. Tak ako sa možno na mieste obhajcu domnievať, že poškodený by v prípade kvalifikácie skutku ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona s použitím § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona už na začiatku trestného stíhania nedal súhlas s trestným stíhaním jeho syna, možno sa oprávnene, vzhľadom na jeho aktívnu účasť na dokazovaní a vypovedaní v neprospech obvineného tiež domnievať o opaku. Z uvedeného dôvodu prokurátorka navrhla, aby dovolací súd dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku, v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku) a následne zistil, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b), f), k) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak

b) súd rozhodol v nezákonnom zložení,

f) trestné stíhanie bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje,

k) proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmieta dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (R 120/2012 - I.).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný podaným dovolaním do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec dovolania a v ňom špecifikovaných dôvodov (§ 385 Trestného poriadku).

Podľa § 371 ods. 4, veta prvá Trestného poriadku, dôvody podľa ods. 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Najvyšší súd k dovolacej námietke obvineného podľa písm. b) § 371 ods. 1 Trestného poriadku uvádza: obvinený Y. bol osobne prítomný na hlavnom pojednávaní konanom dňa 12. septembra 2016, na ktorom predsedníčka senátu uznesením spojila na spoločné konanie trestnú vec vedenú pod sp. zn. 1T/230/2015 (skutok pod bodom 1/) s trestnou vecou vedenou pod sp. zn. 2T/134/2016 (skutok pod bodom 2/) spôsobom, že sa ďalej viedlo trestné konanie v senáte 2T, teda táto okolnosť mu bola známa už v čase prvostupňového konania. Vyššie uvedenú okolnosť (postup predsedníčky senátu pri spojení vecí) nenamietal už v rámci konania na prvostupňovom súde a tiež túto skutočnosť nenamietal ani v rámci odvolacieho konania.

Dovolací súd dáva obvinenému do pozornosti stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2015, Tpj 74/2015, z obsahu ktorého vyplýva, že: obmedzujúce ustanovenie uvedené v § 371 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až g/ Trestného poriadku nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, sa týka aj dôvodu dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku, teda aj prípadov, keď súd rozhodol v nezákonnom zložení senátu.

Pokiaľ sa týka dovolacích námietok obvineného uvedených v § 371 ods. 1 písm. f), písm. k) Trestného poriadku, primárne treba uviesť, že obe sa týkajú obvineným namietanej skutočnosti, že krajský súd rozhodol po zmene právnej kvalifikácie skutku popísaného v bode 1/ rozsudku, bez súhlasu poškodeného (otec obvineného) a teda podľa názoru obvineného bolo trestné stíhanie neprípustné. Treba zdôrazniť, že obvinený nesprávne podradil namietanú skutočnosť aj pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku.

Predmetná vec napadla na Krajský súd v Prešove 19.decembra 2018. Krajský súd určil termín verejného zasadnutia na 4.apríla 2019. O termíne verejného zasadnutia upovedomil obhajkyňu obvineného, ktorá si upovedomenie prevzala dňa 25. marca 2019. Obvinený bol o termíne verejného zasadnutia upovedomený, zásielku mal doručenú fikciou doručenia.

Na verejné zasadnutie 4. apríla 2019 sa nedostavil, avšak nebola zachovaná lehota piatich pracovných dní na prípravu. Senát krajského súdu preto odročil verejné zasadnutie na termín 30. apríla 2019 s tým, že obvinený bude o novom termíne verejného zasadnutia upovedomený, obhajkyňa obvineného termín verejného zasadnutia 30. apríla 2019 vzala na vedomie (č. l. 634 spisu).

Obvinený bol na termín verejného zasadnutia 30. apríla 2019 upovedomený, zásielka bola uložená na pošte dňa 9. apríla 2019, doručenie mal vykázané fikciou doručenia, na verejnom zasadnutí nebol prítomný, neospravedlnil sa, lehota na prípravu bola zachovaná (č. l.638-640).

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí konanom na Krajskom súde v Prešove 30. apríla 2019 (č. l. 639 - 642) vyplýva, že predseda senátu na tomto verejnom zasadnutí upozornil strany na možnosť odchýlnej právnej kvalifikácie skutku v bode 1/ rozsudku súdu prvého stupňa a to ako zločin podvodu podľa § 221 ods.1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona s použitím § 139 ods.1 písm. c) Trestného zákona, a to za prítomnosti obhajkyne obvineného, obvinený sa verejného zasadnutia, z vlastnej vôle ako je rozvedené vyššie, nezúčastnil. Obhajkyňa na verejnom zasadnutí 30. apríla 2019 následne neuplatnila žiadne procesné úkony smerujúce k upozorneniu na možnosť odchýlnej právnej kvalifikácie, ako aj potrebu zadováženia súhlasu poškodeného s trestným stíhaním, nežiadala o odročenie verejného zasadnutia a pod., čo je preukázané obsahom zápisnice z verejného zasadnutia (č. l. 640 súdneho spisu).

Opakovane dovolací súd zdôrazňuje, že obvinený bol o verejnom zasadnutí upovedomený, zásielku si neprevzal v úložnej dobe a Krajský súd v Prešove preto správne skonštatoval, že boli splnené zákonom stanovené podmienky na uskutočnenie predmetného verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného, keďže u neho nastala fikcia doručenia

Následne v rozsudku pod sp. zn. 8To/47/2018 vyhlásenom na záver tohto verejného zasadnutia krajský súd pristúpil k zmene právnej kvalifikácie skutku v bode 1/ prvostupňového rozsudku, a to ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona a použitím § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona.

S poukazom na uvedené dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že absencia súhlasu poškodeného bola známa obhajkyňi obvineného už na verejnom zasadnutí, hneď po upozornení na zmenu právnej kvalifikácie skutku na trestný čin, ktorý patrí medzi taxatívne vymenované trestné činy v ustanovení § 211 ods. 1 Trestného poriadku (obvinený bol z vlastnej vôle na verejnom zasadnutí neprítomný) a napriek tomu nenamietala túto skutočnosť už v konaní pred odvolacím súdom. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na vyššie citované stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2015, Tpj 74/2015, podľa ktorého dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Dovolací súd nezistil dôvody dovolania podaného obvineným R. Y., preto rozhodol postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a jeho dovolanie odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.